

YURTDIŐI GEÇİCİ GÖREV RAPORU

Adı Soyadı :Kıymet ÇATAK
Çalıştığı Birim :Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü
Konu :Uluslararası Dostluk Konseyi(CIF) Mesleki ve Kültürel Değişim Programı
Gidilen Ülke :Finlandiya
Görev Tarihi :16 Nisan-18 Mayıs 2008

RAPOR ÖZETİ

AMAÇ:

- AB üyesi ve refah düzeyi yüksek olan Finlandiya' nın sosyal sistemlerini, sosyal çeşitliliğini yerinde tanıyarak; uygulanan sosyal hizmet modellerini, sosyal hizmetler alanında kullanılan yöntem, teknik ve yaklaşımları, sosyal hizmet mevzuatını ve ülkenin kendi sorunlarına çözüm üretme şekilleri yerinde görerek öğrenmek,
- Programa katılan diğer ülke katılımcıları (insan hizmetleri alanındaki mesleklerde çalışan deneyimli uzmanlarla) ile birlikte aynı dili konuşarak, paylaşım sağlamak ve farklı kültürlerle bir arada yaşamayı öğrenmek,
- Farklı kültürleri ve bakış açılarını öğrenmek, farklı kültürlerle olaylara ve sistemlere yeni bakış açısı geliştirmek.
- Değişik ülkede, mesleki çalışmalarını yerinde görerek, mesleki bilgi ve tecrübeyi arttırmak,
- Yabancı dili bilgisini ve kültürel bilgiyi arttırmak.

ÜLKE YARARINA SAĞLANAN ÇIKTILAR

- Sosyal Hizmetler alanında kaynakların etkili ve verimli kullanılmasına, ülkemizde uygulanabilir olan modern yöntem ve teknikleri uygulayarak yeni bir hizmet modeli ve yönetim anlayışı geliştirmek.
- Farklı Bakış açılarının kazanılması yolu ile sorunlara daha etkin, kısa ve kesin çözüm bulabilmek.
- Sosyal Hizmetlerde Multi disiplinler yaklaşımının önemini yerleştirmek.
- Toplumsal refahın artırılması yolu ile toplumsal kalkınmaya yardımcı olmak.

GENEL MÜDÜRLÜĞÜMÜZÜN BİRİMLERİNİ İLGİLENDİREN KONULAR

Finlandiya 5 milyon nüfuslu, Kuzeyde yer alan bir ülkedir. Soğuk olması nedeniyle tarım ürünlerinde tamamen dışarıya bağımlıdır. Ülkenin çok büyük doğal yer altı ve yerüstü zenginliği bulunmamaktadır. NOKYA cep telefonu ülkeye aittir. Ülke 1917'de Rusya'dan ayrılmış, ikinci dünya savaşına katılmış, Marshall yardımı dahil hiçbir ülkeden yardım almayarak kısa sürede kendisini toparlamıştır. Ülkenin 2 resmi dili olup, (Fin ve İsveç) ayrıca İngilizce yaygın olarak kullanılmaktadır. Yaşlı nüfus dışında hemen hemen herkes İngilizce de bilmektedir. Ülkenin sosyal refah düzeyi çok yüksektir. Her vatandaş sosyal güvenlik kapsamı içerisindedir. Eğitim ve sağlık hizmetleri tamamen ücretsizdir. Sosyal Hizmetler ülke çapında çok yaygın bir ağ ile hizmet vermektedir. Bu alanda özel sektör hemen hemen yok denecek kadar düşüktür.

Bakanlık düzeyinde planlaması yapılan ve yerel yönetimlerce yerine getirilen sosyal hizmet uygulamaları her yaştan ve her kesimden insana hizmet vermektedir. Şöyle ki; Devlet kredi kartı borçlularının dahi borçlarını üstlenmekte, alkol bağımlılarının ihtiyaçlarını(yeme, içme, barınma, harçlık, yiyecek vb.) giderecekleri mekânlar düzenlemektedir. Finlandiya'nın bugünkü en büyük problemi yaşlılık ve alkolizmdir.

AİLE HİZMETLERİ

Sosyal Hizmetler, her ilde Yerel Yönetimlerce yerine getirilmektedir. Her Mahallenin içerisinde o mahalle halkının bağlı bulunduğu sosyal servisler bulunmaktadır. Bu servislerde ilgili hizmet birimleri ise şöyledir;

Aile Çalışma Ünitesi(hamile kadınlar, hasta aileler, yeni doğum yapmış kimseler, çocuklu aileler ve çocukları ile problemi olan ailelere kendi evlerinde verilen destekleme programlarını içermektedir.)

Aile Hizmetleri: Acil Aile Destek Sistemleri ve Kısa Dönemli Aile Destek sistemi ile tüm aile üyelerinin ihtiyaç durumlarına göre hizmet verildiği birimdir.

Aile Danışmanlığı: Ailelere ihtiyaç duydukları durumlarda psiko-sosyal destek sunan birimdir.

Aile çok önemlidir. Boşanmanın çok olduğu Finlandiya'da, Evlilik dışı çocuk sahibi olan Anne sayısı da azımsanmayacak ölçüde büyüktür. Çocuk kreş yaşına gelinceye kadar anne ve babaya isteğe göre dönüşümlü olarak 10 aya kadar ücretli izin verilmektedir.

ÇOCUK HİZMETLERİ:

0-6 yaş arası her çocuk kreşe gitmektedir. Aileler kreşlere ekonomik durumlarına göre ödeme yapmaktadır. Kreşler her türlü sosyal aktivite ve eğitimi içerecek şekilde dizayn edilmiştir.

İhmal ve istismara karşı Acil Sosyal Hizmet Birimleri vardır. Özellikle Alkol bağımlılığı nedeniyle çocuklarının bakımlarını üstlenemeyen ailelerin çocukları, kurum bakımına alınmaktadır. Kurum bakımına alınan çocuklar kısa ve uzun süreli koruyucu aile sisteminden yararlandırılmaktadırlar. Koruyucu aile çok yaygındır ve koruyucu ailelere yapılan aylık ödeme çocuk başına 400 Euro olup, ayrıca çocuğa da yine aylık olarak 250 Euro ödeme yapılmaktadır. Evlat Edinme ise çok düşüktür. 18 yaşından sonra çocukların ailelerinden ayrılması, çocuğun evden ayrılması gerektiği noktasında toplumsal baskının çok büyük olması, çocukların ve ailelerin gelecekte korkularının olmaması nedenleriyle, evlat edinmenin tercih edilmediği düşünülmektedir. Finlandiya'da 18 yaşına gelmiş bir gencin ailesi ile birlikte yaşaması, toplum tarafından olumsuz değerlendiriliyor. O gencin kendi ayakları üzerinde duramadığı, kendi kendini idare edemediği, kapasitesinin düşük ve bağımlı kişilikte olduğu düşünülüyor. Bu ve benzeri düşünceler aileleri ve çocukları ayrı yaşamaları konusunda baskı altına alıyor. Problemlili çocuklara ise çocuk evlerinde bakılmaktadır. Çocuk yuvalarının sayısı çok az olup, çocuk yuvaları, her çocuğa 1 oda düşecek şekilde ev tipi, dağınık ve genellikle az katlı yapılar olarak dizayn edilmişlerdir. Çocuk yuvalarında yaş gruplarına göre gerekli meslek elemanları çalışmaktadır. Ancak sağlık kurumlarından ve eğitim kurumlarından yerinde hizmet alındığından yuva ve yurtlarda doktor, hemşire, Öğretmen gibi kadroların bulunmadığı öğrenilmiştir. Yuvalarda ve yurtlarda çocuklara sorumluluklar verilmektedir. Çocuklar kendi odalarını kendileri düzenlemektedirler. Aileler yuva ve yurtlara istedikleri zaman gelerek çocuklarını ziyaret etmektedir. Yuva ve yurtlara aileler dışında Türkiye'de ki gibi ziyaretçiler veya bağışçılar gelmemektedir. Yuva ve yurtların tüm giderleri devletçe karşılandığından bağışın söz konusu olmadığı öğrenilmiştir. Yine Yuva ve Yurtlardaki çocukların sosyal etkinliklerini ilgili

merkezlerden(spor merkezi, müzik kursu vb.)aldıkları, bu nedenle bu tür geniş kapsamlı etkinliklerin yapılacağı yerlerin düzenlenmediği öğrenilmiştir. Çocuklar kurum bakımına alınırken öncelikle Acil Hizmet Birimine alındığı burada çocuğun ve ailenin değerlendirildiği ve daha sonra 1-3 ay içerisinde çocukla ilgili karara varıldığı, aileye dönüş, koruyucu aile, kurum bakımı ve diğer hizmetlerden hangisine karar verildi ise çocuk bu acil sosyal hizmet biriminden ilgili birime havale edilmekte ve dolayısı ile koruyucu aile kararı çıkan çocuk tam olarak kurum bakımını görmemektedir. Çocukla ilgili alınan kararlarda çocuğun kararına çok dikkat edilmektedir. Hiçbir çocuk Mahkemeye hiçbir suretle çıkarılmamaktadır. Çocukla ilgili herhangi bir durum olduğunda sosyal hizmet birimlerine dosya gitmekte ve sosyal çalışmacılar çocuğun bulunduğu yerde çocukla görüşmesini yaparak raporunu mahkemeye göndermektedir. Bu anlamda Finlandiya'da Çocuk Mahkemelerinin olmadığı öğrenilmiştir. Yine Yuva ve yurtlarda internet ve oyun odalarının olmadığı, tamamen ev havası özelliğinde sade bir şekilde dizayn edildiği, çocuğun oyuncaklarının kendi odasında olduğu, kimi odalarda televizyonun olduğu gözlenmiştir. Odasını toplamayan çocuğun odasının bakıcılar tarafından toplanmadığı ve odaların kapılarının çocuklarca kilitlendiği görülmüştür.

Kreşlerde, okul öncesi sınıf, kimi zaman ilköğretim 1 ve 2 sınıf olmakla birlikte, hamile olan kimseler için anneliğe hazırlık eğitiminin verildiği bölümlerde bulunmaktadır.

Ülkede çocuklarla ilgili çalışan sivil toplum kuruluşları da bulunmaktadır. Bunlarda devlet ile işbirliği içerisinde olup, koordineli olarak çalışmaktadırlar. Sivil toplum kuruluşlarının projeleri de devletçe desteklenmekte ve kendilerine maddi kaynak verilmektedir.

GENÇLİK HİZMETLERİ :

Problemlili gençlere ve sosyal iletişimi zayıf olan gençlere, onların yaşamlarında bir farklılık yaratarak, kendi hayatlarının kontrollünü sağlama, kendi sorumluluklarını ve topluma karşı sorumlulukların yerine getirmeleri konularında gençlere yardımcı olan, her konuda gençliği motive eden, destekleyen, rehberlik ve danışmanlık yapan. Hizmetlerdir. Bu hizmetler çeşitli sosyal etkinlikler yolu(tatil vb.) ile günün her saatinde(24) yürütülmektedir. Genellikle sivil toplum örgütleri ile koordineli şekilde yürütülen bu hizmet Birimi çeşitli hizmet birimlerini içermektedir. Sokak sosyal hizmetini de kapsayan bu birim, gençlik evleri benzeri örgütlenmeleri de içermektedir. Ancak bunlar genellikle yatılı hizmet birimleri olup, geçici barınma yerleridir. Bu yerler bürokrasiden uzak işleyiş ve görünüme hâkimdir. Bu tür bina ve evler herhangi bir tabelaya sahip değildir. Bu merkezlerde kalan çocuklar ise genellikle mülteci, göçmen ve sığınmacıların çocuklarıdır.

Gençlik sorunları içerisinde alkol ve uyuşturucu bağımlılığı çok az düzeydedir.

YAŞLI HİZMETLERİ :

Ülkenin en büyük sorunu yaşlı nüfustur. Ortalama yaşam ömrünün 82 olduğu ülkede yaşlı nüfus aktif olup, sosyal yaşamın içerisinde. Yaşlı Hizmetleri Türkiye'de olduğu gibi Kurumsal çatı altında Huzurevleri ve bakimevleri olarak hizmet vermektedir. Bununla birlikte yaşlıların sosyal hayatın içerisinde kalmaları, evde yalnızlıkla yalıtılmamaları için belirli büyük merkezlerde sosyal aktivite merkezleri kurulmuştur. Başkent Helsinki'de böyle bir merkez olup, Burada her yaşlının kendi sosyal becerisini, faaliyetini yerine getireceği büyük atölyeler, spor salonları, toplantı, konferans odaları, eğlence alanları ve dinlenme odaları mevcuttur. Üyelik gerektiren bu merkeze belediyeler belirli saat aralıkları ile servis taşımacılığı yapmaktadır. Yaşlılar burada üretimde bulunmakta ve ürettikleri ürünler yaşlının isteğine göre satışa sunulmaktadır.

Ülke nüfusu yaşlı olsa da yaşlı nüfusun çok büyük sağlık problemi bulunmamaktadır. Ülkenin toplumsal değer yargıları bireysel yaşama dönük olması nedeniyle aile ilişkileri çok zayıftır. Örneğin: Kalmış olduğum ailede: Anne 55 yaşında boşanmış olup, 2 kızı(21-23 yaş) ve 83 yaşında yaşlı bir annesi vardır. Eşi de hayattadır. Ancak bu ailenin tüm üyeleri yalnız ve ayrı evlerde yaşamaktadır. Anne ne kendi annesi ile ne de kızları ile birlikte yaşamaktadır. Anne kızları ile birlikte yaşamının toplum tarafından hoş karşılanmayacağını ve toplumsal baskılara maruz kalacaklarını bu nedenle 18 yaşını doldurmuş kızlarının ayrı evlerde yaşadığını belirtmiştir. Ülkede sosyal refah düzeyinin yüksek olması, işsizliğin yok denecek düzeyde olması, Herkesin sosyal güvenlik şemsiyesi içerisinde olmasının aileleri çekirdek aile haline getirdiği düşünülebilir. Çünkü devlet her vatandaşının geçimini sağlamaktadır. Her vatandaşına durumuna göre maaş vermekte, iş vermekte, kirasını ödemektedir. Sağlık ve Eğitim ise her vatandaşa ücretsizdir. Toplumun ve ailelerin gelecek korkusu bulunmamaktadır. Zaten bu nedenle toplumda birikim konusunda tasarruf olgusu bulunmamaktadır. Devlet Ailelere önce birey olarak bakmakta ve her bireyin yaşam ve gelişimi için üzerine düşeni yapmaktadır. İnsan haklarına saygı ön plandadır. Ülkede din, dil, ırk ayrımı yaşanmamaktadır. Zaten 2 resmi dili olan ülkede nüfusun da hemen hemen %20'i yabancısıdır(Rus ve Güney Afrika ülkelerinden gelen insanlar)

ÖZÜRLÜ HİZMETLERİ :

Örgütlenme sistemi Türkiye'de ki sisteme benzemektedir. Yatalak ve ağır olan özürllülere yataklı bakım kurumlarında bakılmaktadır. Tedavi olabilecek özürllülere ise yine yataklı bakım ve iyileştirme merkezlerinde bakılmaktadır. Bu merkezler çok büyük olup, her alan ve branştan meslek elemanı ile insanlara iyileştirme hizmeti vermektedir. Bu merkezlerde her tür özürllünün rehabilitesi için uygun ortam ve cihaz ekipmanları mevcuttur. Sıcak-soğuk havuz, dağ tırmanışı ekipmanları, saunalar, her tür spor salonu ve cihazları vb. vardır.

Rehabilitate olabilecek (doğuştan veya sonradan) özürllüler uygun rehabilitasyon sağlanıncaya kadar buralarda hizmet verilmektedir. Aileler buralarda yakınlarını ziyarete gelebilmekte ve rehabilitasyonun bir parçası olmaktadır. Ailelerin merkezde kalma şansları da olup, zaman zaman aile üyeleri merkezde bir haftaya kadar kalabilmektedir. Bu süre özürllünün tedaviye cevap veriş süresine göre değişmektedir. Aileden beklenen sadece sosyal destektir.

Toplum içerisindeki özürllüler için ise evde ve gerektiğinde ilgili merkezlerde hizmet verilmektedir. Ayrıca özürllüler evden dışarı çıkmak istediklerinde, herhangi bir alışveriş veya işleri için, belediye kendilerine özel araç/taksi göndermektedir. Bu taşıma tamamen ücretsizdir.

MÜLTECİ-GÖÇMEN VE SİĞINMACILAR :

Ülkeye ayağını basan, resmi kurumlara mülteci, sığınmacı veya göçmen olarak başvuran her yabancı, başvuru işlemi sonuçlanıncaya kadar, ülkenin kendi vatandaşı ile aynı haklara sahiptir. Devlet böyle kimselere barınacak ev, iş, veya maaş vermekte, aile üyelerini dil kursuna gönderilmekte ve bu ailelerin çocuklarının kendi kültürlerini unutmamaları için evlere öğretmen göndermektedir. Başvurusu kabul edilenler ülkede kalırken, kabul edilmeyenler ülkelerine iade edilmektedir.

Ülke, Güney Afrika ülkelerinden ve savaş olan ülkelere çok fazla sayıda göç almış durumdadır. Ülke nüfusunun yaklaşık %20 ni oluşturan yabancı nüfus henüz büyük problem olmasa da toplumsal yaşamda uyum sorunlarına neden olmaktadır. Bu nedenle her geçen gün başvuru şartları ağırlaştırılmaktadır. Ülke insanı yabancılara ayrı bir zenginlik olarak baksa da; bu anlamda dile getirilmeyen ufak rahatsızlıkların başladığının sezilmektedir. Örneğin: ülkede hırsızlık olayının olmadığı ve son dönemlerde yaşanan küçük hırsızlıkların yabancı çocuklar

tarafından işlendiği belirtilmiştir. Göçmenlerle yapılan evliliklerin çok olması nüfus popülasyonunu da değiştirmiştir.

KADINLAR :

Kadınlar ülkede her alanda aktiftir. Ülke siyasetine kadınlar yön vermektedir. Mecliste kadın parlamenter sayısı çok fazladır. Ülkede ev hanımı diye bir kavram bilinmemektedir. Her kadın Çalışma yaşamının içerisinde. Kadını sosyal yaşamın ve çalışma yaşamının her yerinde görmek mümkündür. AB'ne üye ülkeler içerisinde kadının en aktif olduğu, okuma yazma oranının yüksek olduğu ülke, çalışma hayatında üst düzeylerde yer aldığı ülkedir. Bu nedenle Türkiye'de olduğu gibi kadını güçlendirmeye çalışan kadınlara yönelik hizmet birime rastlanmamaktadır. Sadece Mülteci ve göçmen Kadınların uyum sorunu, topluma karışmaları, eğitimleri noktalarında hizmet veren sivil toplum örgütleri bulunmaktadır.

Son dönemlerde Erkeklerle ilgili dernekler açılmış bulunmaktadır. Bu dernekler özellikle boşanmış ve yalnız yaşayan erkeklerin, birbirlerine desteklemeleri, paylaşım sağlamaları ve psiko-sosyal destek almaları amacıyla kurulmuş olup, bunlar oldukça aktif çalışmaktadırlar.

Ülkede Sosyal Hizmetler alanında, sağlık ve eğitim alanında özel sektör yok denecek kadar azdır ve devlet Kurumları kadar kaliteli hizmet verememekte oldukları belirtilmiştir.

UYGULAMAYA YÖNELİK SAĞLANAN KATKI :

- Sosyal Hizmetlere yeni bir bakış açısı kazanılmıştır.
- Uygulanan yöntem ve teknikte yeni deneyimler edinilmiştir.
- Yeni mesleki bilgi beceri kazanılmıştır.
- İngilizce kullanma becerisi gelişmiştir.
- Farklı kültürlerle bir arada olma ve yaşama deneyimi edinilmiştir.

04.06.2008

Kıymet ÇATAK
Sosyal Çalışmacı